

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Autorka práce: **PaedDr. Lívia Hasajová, PhD.**

Názov práce: **Digitálne kompetencie učiteľov s akcentom na dištančné formy vzdelávania stredných odborných škôl**

Odbor habilitačného a inaguračného konania **odborová didaktika**

Inštitúcia: Vysoká škola DTI

Oponentka: **Doc. PhDr. Nadežda Krajčová, PhD.**

1. Význam a originalita zvolenej problematiky

Habilitačná práca autorky je venovaná problematike, ktorú v tejto náročnej dobe poznačenej COVIDOM vnímame ako dramaticky aktuálnu. Cieľom práce je skúmať digitálne kompetencie učiteľov v kontexte dištančných foriem vzdelávania. Autorka skúmanú problematiku zúžila na stredné odborné školy. To jej umožnilo zmocniť sa témy dôkladne i so špecifikami odborného vzdelávania. Rámcovým cieľom vzdelávania je rozvíjanie učenia, poznania osvojovania hodnôt a utvárania postojov. Ak ich formulujeme ako výstupy, potom ide o kompetencie. Klasickým i dištančným vzdelávaním žiaci získavajú kompetencie učiť sa, riešiť problémy, personálne a sociálne kompetencie, občianske, pracovné, matematické, digitálne atď. Naozaj kvalitné stredoškolské vzdelávanie akýmkoľvek formami akcentuje rozvíjanie kompetencií, vďaka ktorým nielen získavajú profesionalitu v príslušnom odbore, ale dokážu porozumieť svetu, sebe a svojmu miestu v ňom. Zvlášť dôležité je to v období adolescencie. Všetky formy vzdelávania musia vychádzať zo základnej tézy, že efektívnosť procesu vzdelávania je postavená na dvoch pilieroch, a to zrozumiteľnosti a zapamätateľnosti. Tieto kritériá musí spĺňať aj dištančná forma výučby. Sú pripravení učitelia stredných škôl na dištančnú výučbu, majú dostatočné digitálne kompetencie? Sú pripravení v tomto smere tak, aby zároveň rešpektovali individuality žiakov, ich štýly učenia sa, procesnú i obsahovú stránku edukačného procesu? To sú otázky, ktoré sú aktuálne, a mnohé z nich predložená habilitačná práca nastoľuje a rieši. V tejto súvislosti vidím jej hlavný prínos.

2. Formálna a etická stránka práce

Po formálnej stránke je práca štruktúrovaná klasicky - do dvoch teoretických a troch empirických kapitol. Svojím rozsahom (140 strán bez príloh, 162 s prílohami) je v súlade s požiadavkami na formálnu úpravu prác tohto typu. Autorka využíva adekvátnu vedeckú terminológiu, odborný diskurz sa opiera o bohaté a relevantné zdroje. Bibliografické odkazy zodpovedajú platnej norme. Z etického hľadiska autorka dodržala platné zásady etiky vedeckej práce. Vzhľadom na to, že sa v poslednom období kladie zvýšený dôraz na etické aspekty pedagogického výskumu, bolo možno správne vo výskumnej časti habilitačnej práce zdôrazniť (aspoň niekoľkými riadkami), ako bola zachovaná anonymita, súhlas so zverejňovaním informácií, zabezpečené citlivé narábanie s výskumnými údajmi a pod.

3. Úroveň rozpracovania odbornej teórie

V teoretických častiach habilitačnej práce bolo snahou autorky vymedziť základné charakteristiky skúmanej problematiky. V ich obsahu prezentuje problematiku stavu dištančného vzdelávania a digitálnych kompetencií v zahraničí a na Slovensku. Na základe využitia bohatých literárnych prameňov (pri dodržaní etiky vedeckej práce), ale i osobných skúseností vysokoškolského učiteľa prezentuje autorka prístupy k ich vymedzeniu. Text je koncipovaný odborne a dokazuje erudovanosť autorky v snahe pracovať s ním, a tak komplexne a zrozumiteľne uchopiť skúmanú tému. Postupne cez teoretickú analýzu prezentuje stav dištančného vzdelávania v zahraničí a na Slovensku, venuje pozornosť IKT, e-learningu, dištančnému vzdelávaniu, digitálnym kompetenciám učiteľov a pod. Táto časť analýzy je zaujímavá a komplexná. Možno by bolo dobre tieto deskriptívne časti obohatiť o záverečné zhrnutie, kde by autorka exaktne prezentovala svoje názory na skúmanú problematiku. Napriek tejto výhrade považujeme teoretické časti práce za vyvážené, odborne kvalitne spracované a vytvárajúce vhodný vstup pre autorkine výskumné bádanie.

4. Úroveň rozpracovania výskumu

Cieľom empirickej časti, ako uvádza autorka ..“ ... bolo na podklade teoretickej analýzy problematiky obohatiť poznanie a prispieť k riešeniu otázok digitálnych kompetencií učiteľov v rovine teoretickej a metodologickej.“(s.61). Tento z môjho pohľadu veľmi všeobecne formulovaný cieľ potom konkretizuje prostredníctvom dielčích cieľov. Formulácia problémov a hypotéz (6) v kontexte stanovených výskumných cieľov je jasná a zrozumiteľná. Výskumný súbor (*nie výskumná vzorka*) tvorilo 1510 pedagogických zamestnancov stredných škôl z ôsmich samosprávnych krajov, z toho 1110 žien (73,51%) a 400 mužov (26,49%), predstavovali pedagogickí zamestnanci stredných škôl (učitelia, majstri odbornej výchovy, vychovávatelia, zahraniční lektori, korepetítori, vedúci pracovníci škôl) v rámci územnej pôsobnosti samosprávnych krajov Slovenska. Autorka pri výbere výskumného súboru využila stratifikovaný výber. Výskumnými nástrojmi boli dotazníky distribuované prostredníctvom Google Forms, transformované do programu MS Excel a následne spracované matematicko-štatistickými metódami (frekvenčné tabuľky, aritmetický priemer, stredné hodnoty, smerodajné odchýlky a pod.) Prostredníctvom takto koncipovaného výskumu autorka zistila významné súvislosti medzi ukazovateľmi metodiky procesov online vzdelávania a vybranými socio-demografickými a osobnostnými charakteristikami učiteľov stredných odborných škôl v Slovenskej republike.

Výskumná časť habilitačnej práce je metodologicky kvalitná. K stanoveným dielčím cieľom, problémom, hypotézam je adekvátne zvolená výskumná stratégia. Interpretácia výsledkov výskumu je podrobná. Zistenia a analýzy sú premietnuté do tabuliek a grafov a následných interpretácií. V závere habilitantka uvádza rozsiahlu sumarizáciu výskumných zistení s podrobným spracovaním diskusie a odporúčaní pre prax. Výskumné zistenia sú určite veľmi prínosné v kontexte celého Slovenska a sú kvalitným prínosom v tejto oblasti skúmania.

Otázky pre habilitantku

1. Ktoré z vašich výskumných zistení považujete za kľúčové pre koncepciu vášho výskumu?
2. Aké návrhy na základe Vašich zistení by ste odporučili pre pregraduálnu prípravu učiteľov pre prehĺbovanie ich digitálnych kompetencií?
3. Ako vidíte budúcnosť klasickej výučby? Myslíte si, že budúcnosť vzdelávania bude viac v online priestore?

Záver

Na základe uvedeného v textovej časti posudku konštatujem, že monografia, ktorú habilitantka predkladá, spĺňa všetky predpoklady na práce tohto typu. Považujem ju za významný prínos v súčasnej edukácii. Na základe komplexného posúdenia habilitačnej práce odporúčam po úspešnej obhajobe udeliť **PaedDr. Lívie Hasajovej, PhD.** akademickú hodnosť **docent** v odbore habilitačného a inaguračného konania **odborová didaktika**.

V Prešove 12.4. 2021

.....
oponentka